

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

9/S-son (4-jild)

2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI**

№ 5/9 (4) – 2024

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2024

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalari oliy kengashi huzuridagi Sudyalari oliy

maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo'limi psixologik xizmat boshlig'i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

SodiqovaShohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrda 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Насретдинова Дилфуза Мухаммадиновна</i> ЖЕНЩИНЫ ТАТАРКИ В КУЛЬТУРНОЙ ЖИЗНИ ТУРКЕСТАНА	13-19
<i>Хужаниязов Уктам Ешбаевич</i> ҚОРАҚАЛПОҚ ДАВЛАТ АКАДЕМИК МУСИҚАЛИ ТЕАТРИ МУСТАҚИЛЛИК ЙИЛЛАРИДА	20-25
<i>Saidaxmatov Sharifbek Toshpo'latovich</i> SURXONDARYO VA QASHQADARYO VILOYATLARIDA DEMOGRAFIK O'ZGARISHLAR, AHOLI BANDLIGI VA MIGRATSIYA JARAYONLARI	26-32
<i>Yakubov O'tkir Shermamatovich</i> XX ASRNING UCHINCHI CHORAGIDAGI IQTISODIY, IJTIMOIY O'ZGARISHLAR VA ULARNING DEMOGRAFIK JARAYONLARGA TA'SIRI	33-37
<i>Саидбобоева Гулзора Нематжоновна</i> ЎРТА ОСИЁ ЭНЕРГЕТИКАЛАРИНИНГ I СЪЕЗДИ ХУСУСИДА	38-43
<i>Muminov Orifxuja</i> QIZILQUMNING LANDSHAFTI VA TARIXIY GEOLOGIYASI	44-49
<i>Avalova Gulshod Murodullayevna</i> HOJI BEKTOSH VALI – MUTASAVVUF FAYLASUF. HOJI BEKTOSH VALI MAJMUASI: TARIXI VA BUGUNGI KUNDAGI AHAMIYATI	50-55
<i>Айтмуратова Жанылсын Жалгасовна, Жамалов Нурлан Юсупович</i> БУЮК АЛЛОМАЛАРИМИЗНИНГ МЕРОСИНИ ЎРГАНИШ АСОСИЙ ВАЗИФАМИЗ	56-61
<i>Qurbonova Marg'uba</i> TIL SOHASIDAGI O'ZBEKISTON HUKUMATI SIYOSATI, O'ZBEK TILINING DAVLAT TILI SIFATIDAGI NUFUZINI OSHIRISH ISTIQBOLLARI	62-68
<i>Shoto'rayeva Sitora Xudoyberdi qizi</i> BUXORO XONLIGIDA TOJIDDIN HASANXOJANING TUTGAN O'RNI VA IJTIMOIY FAOLIYATI	69-72
<i>Убайдуллаева Моҳисадаф Суннатилла қизи</i> ҚЎҒИРЧОҚ ЎЙИН ЭНГ ҚАДИМГИ НОМОДДИЙ МАДАНИЙ МЕРОС СИФАТИДА	73-76
<i>Xoliqulov Rustam Sharipovich</i> YANGI O'ZBEKISTONDA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH SOHASIDAGI AMALGA OSHIRILAYOTGAN CHORA-TADBIRLAR	77-82
<i>Fayziyev Farrux Uktamovich</i> IMKONIYATI CHEKLANGAN INSONLAR O'RTASIDA O'TKAZILADIGAN XALQARO SPORT MUSOBAQALARINING RIVOJLANISH TARIXI	83-90
<i>Азаматова Гулмира Байирбековна</i> МЕҲНАТ МИГРАНТЛАРИНИ ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ Қўллаб-қувватлашнинг АЙРИМ ЖИҲАТЛАРИ	91-96

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna, Abduvohidov Behzod</i> ISHBILARMONLIK MUHITINI SHAKLLANTIRISHDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI O'RNI	97-107
<i>Абдуллаев Алтинбек Янгибаевич, Холиёров Парда Саъдуллаевич</i> КОРХОНАЛАРДА ИНВЕСТИЦИЯЛАР ҲИСОБИНИНГ ИЛМИЙ-МЕТОДОЛОГИЯСИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ	108-124
<i>Payazov Murod Maksudovich</i> “O'ZBEKISTON TEMIR YO'LLARI” AJDA YO'LOVCHI TASHISH TIZIMINI MODERNIZATSIYALASH DAVR TALABI	125-131
<i>Юнусов Бегенч Мавланбердиевич</i> ИҚТИСОДИЁТ ТАРМОҚЛАРИДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ РИВОЖЛАНИШИНИ БАШОРАТЛАШ, УЛАРНИНГ МЕТОДОЛОГИК АСОСЛАРИ	132-143
<i>Qo'chqarov Baxtiyor Hoshimjanovich, Sayitbaev Shermirza Datkamirzaevich</i> KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI AYLANMA VOSITALARINI SHAKLLANTIRISHDAGI MUAMMOLAR VA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	144-151
<i>Мадрахимов Кахрамон Эгамберганиевич</i> МИНТАҚАВИЙ ИҚТИСОДИЙ СИЁСАТНИНГ СТРАТЕГИК УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАРИ	152-161
<i>Palvaniyazov Anvar Amatovich</i> MAMLAKAT IQTISODIYOTIGA XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB ETISHDA INVESTITSION SIYOSATNING AHAMIYATI	162-165
<i>Raximbayev Akmal Azatboyevich</i> HUDUDLARDA SANOAT AGLOMERATSIYALARINI SHAKLLANTIRISH BO'YICHA XORIJIY TAJIRIBALARDAN FOYDALANISH	166-172
<i>Raxmanova Rushana</i> O'ZBEKISTONDA TURIZM RIVOJI VA KADRLAR TAYYORLASHDAGI MUAMMOLAR	173-178
<i>Xayrullayev Shaxram Yunus o'g'li</i> SAMARQAND VILOYATIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA DINAMIKASI	179-186
<i>Qodirov Bahodir Tursunovich</i> “QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARI”NING O'ZBEKISTON IJTIMOIIY-IQTISODIY TARAQQIYOTIDAGI O'RNI	187-192
<i>Bekjanov Dilmurad Yuldashovich, G'oyibnazarov Muxammad Xamidbekovich</i> LIZING MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISHDA SAMARALI MARKETING STRATEGIYALARINING AHAMIYATI	193-199
<i>Masharipova Durdona</i> RAQAMLI PLATFORMALARNING GLOBAL TASHQI SAVDOGA TA'SIRI: IMKONIYATLAR VA MUAMMOLAR	200-206
<i>Нурмухамедова Барно Исмаиловна, Урунова Гульнара Чарикулиевна</i> ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ РЕАЛИЗАЦИИ ИНИЦИАТИВНОГО БЮДЖЕТИРОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	207-213

<i>Xidirova Marg'uba Rustamovna, Zakirov Asilbek Adilovich</i> KORPORATIV BOSHQARUV MEKANIZMLARI ORQALI AKSIYADORLIK JAMIYATINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH	214-218
---	---------

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Ismoilov Maxamadixon</i> TALABALARDA FALSAFIY TAFAKKURNI SHAKLLANTIRISHNING DOLZARB MUAMMOLARI	219-223
<i>Shaydullayev Normuhammad</i> INSON VA JAMIYAT O'ZARO ALOQALARI: MUVOZANAT VA RIVOJLANISH	224-228
<i>Раджапбоева Хуршида Мақсудовна</i> ШАРОФ РАШИДОВ БАДИЙ-АДАБИЙ МЕРОСИДАГИ ЭСТЕТИК КЛИШЕНИНГ УНИКАЛ ЎЗИГА ХОСЛИГИ	229-233
<i>Abdullayeva Marhabo Uskinbayevna</i> YUSUF XOS HOJIB "QUTADG'U BILIG" ASARIDA AXLOQ MASALASI.....	234-239
<i>Ризаев Илҳом</i> ТАРТИБ ВА ХАОС: ЎЗ-ЎЗИНИ ТАШКИЛЛАШТИРИШ ҲОЯЛАРИНИНГ ТАРИХИЙ ТАДҚИҚИ	240-247
<i>Niyozova Nilufar</i> OQILONA TURMUSH SHAROITINI YARATISHDA OILANING O'RNI	248-252
<i>Usmonov Farrux</i> FAN ETIKASI TUSHUNCHASINING TIZIMLI TAHLILI	253-258
<i>Mirjavxarova Feruzaxon Usmonjonovna</i> AYOLLARNI QO'LLAB-QUVVATLASHNING IJTIMOY, IQTISODIY VA MADANIY ASOSLARI: TARIXDAN BUGUNGI KUNGACHA	259-266
<i>Primov Baxriddin Abdiraxmonovich</i> JAMIYAT BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA MA'NAVIY VA G'OYAVIY MEKANIZMLAR	267-272
<i>Raxmankulov Farxod Raximkulovich</i> ISLOHOTLAR JARAYONIDA MULKDORLAR QATLAMINING MILLIY O'ZLIGINI ANGLASHINING O'ZIGA XOS JIHATLARI	273-278
<i>Asatov Sodiq Safarovich</i> YANGI O'ZBEKISTONDA MILLIY VA UMUMINSONIY QADRIYATLARGA PRAGMATIK YONDASHUVLARNING IJTIMOY-FALSAFIY TAHLILI	279-284
<i>Yusupova Feruza Zoyirovna</i> AXLOQIY TAFAKKURNING TAKOMILASHUVIDA AXLOQIY IDEALGA BO'LGAN EHTIYOJ	285-290
<i>Aripova Zulfiyaxon Solijonovna</i> SINERGETIKANING FALSAFIY VA IJTIMOY DUNYOQARASHGA TA'SIRI	291-296
<i>Saodatov Alimardon Abduraxmonovich</i> YOSHLARDA TABIAT IFLOSLANISHINI OLDINI OLIH VA UNI ASRAB AVAYLASH MADANIYATINI SHAKLLANTIRISH	297-302

<i>Matluba Abduqodirovna Abdalimova</i> FALSAFIY TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISHDA ANALITIK VA KRITIK YONDASHUVLAR	303-307
<i>Safarova Tumaris Rustamkulovna</i> KOTIB CHALABIYNING SHARQ ILM-FAN TARAQQIYOTIDA TUTGAN O'RNI	308-312
<i>Турсунов Мухиддин Болтаевич</i> АФСОНАВИЙ ДУНЁҚАРАШНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ ВА УНИНГ ИНСОН ТАФАККУРИГА ТАЪСИРИ	313-316
<i>Mamanov Jamoliddin Abduraximovich</i> XRISTIANLIK DININING KELIB CHIQISHI VA G'ARB DAVLATLARIGA TARQALISHI	317-326
10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Karimova Ozodakhon Avazovna</i> LINGUOPRAGMATIC STUDY OF PHRASEOLOGICAL UNITS WITH A SOMATIC COMPONENT IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES	327-338
<i>Sayfiddinova Gulnoza</i> MILLIY UYG'ONISH DAVRI QO'QON ADABIY MUHITIDAGI AYRIM TURKUM SHE'RLARNING JANRIY XUSUSIYATLARI	339-344
<i>Abdullayev Ziyodbek Mansurovich</i> O'ZBEK VA NEMIS TILLARI ANTROPONIMIKASIDA ZAMONAVIY TENDENSIYALAR: KONTRASTIV TAHLIL	345-352
<i>Otaboyeva Mazmuna Rahimovna</i> FE'LNING SEMANTIK VA GRAMMATIK KATEGORIYALARIDAGI DARAJALANISHI: O'ZBEK VA INGLIZ TILLARI MISOLIDA	353-359
<i>Алиева Эльвина, Темирова Озода</i> ПОВЕЛЕНИЯ И ПОБУДИТЕЛЬНЫЕ ВЫСКАЗЫВАНИЯ СО ЗНАЧЕНИЕМ ЖЕЛАНИЯ В ПОЭТИЧЕСКИХ ТЕКСТАХ В. Ф. ХОДАСЕВИЧА	360-365
<i>Norqobilov Sanjar Rahmat o'g'li</i> BADIIY TARJIMADA LEKSIK-GRAMMATIK TRANSFORMATSIYALAR TADQIQI (JON GRINNING "THE FAULT IN OUR STARS" ROMANINING O'ZBEK TILIGA TARJIMASI MISOLIDA)	366-372
<i>Maxmudova Farangiz Muzaffar qizi</i> SAID AHMAD HAJVIYALARIDA YUKLAMALARNING AHAMIYATI	373-378
<i>Abdumajitov Xurshid Alisher o'g'li</i> MULOQOT VA MADANIYAT SHARHIDAGI SPORT TILI	379-382
<i>Rajabova Karomat Chorshanbi qizi</i> TURKOLOGIYADA SO'ZLASHUV USLUBIGA DOIR IZLANISHLAR	383-389
<i>Abdujalilova Ruxshona Abdug'afforzoda</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA JINOIY LINGVISTIK BIRLIKLARNING SHAKLLANISHIDA STILISTIK VOSITALARNING O'RNI	390-396
<i>Xasanova Kamila Baxtiyorovna</i> STUDYING ETHNOGRAPHIC VOCABULARY IN THE UZBEK LANGUAGE	397-401
<i>Бобаева Шахноза</i> ОСОБЕННОСТИ ЯЗЫКОВЫХ ЕДИНИЦ В РЕЧИ	402-407

<i>Рузибаева Азиза Қаҳрамановна</i> АВАЗ ЎТАР ИЖОДИНИНГ ЎЗБЕК ТИЛИГА ТАЪСИРИ	408-413
<i>Umurzakova Aygul Umarovna</i> ARAB TILSHUNOSLIGIDA ZIYORAT TURIZMI TERMINOLOGIYASINING LINGVISTIK XUSUSIYATLARI VA RIVOJLANISH JARAYONI	414-418
<i>Sobirova Nodirabegim Murodjon qizi, Egamberdiyeva Sarvinoz Esonali qizi</i> STILISTIK FIGURALARNING TARJIMADAGI O'ZIGA XOSLIGI	419-423
<i>Xo'jamberdiyeva Gavhar Ilhom qizi</i> INGLIZ TILIDA "CHILD" KONSEPTINI AKS ETTIRUVCHI NOMINATSIYALAR	424-427
<i>Мирзаева Феруза Самижоновна</i> ЎЗБЕК ХАЛҚ МАҚОЛЛАРИДА АНТРОПОНИМЛАРНИНГ ҚЎЛЛАНИЛИШИ	428-433
<i>Badalbayeva Maloxat Yulchiyevna</i> TRANSLATION FEATURES OF EMERGENCY TERMS IN ENGLISH AND UZBEK: A COMPARATIVE ANALYSIS	434-438
<i>Berdimurotova Sevara Maxmudovna</i> RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR SOHASIDAGI O'ZBEK VA INGLIZ TILLARIDAGI NEOLOGIZMLARNING YASALISH USULLARI VA QO'LLANILISH XUSUSIYATLARI	439-444
<i>Po'latova Sarvinoz Botir qizi</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA ZIDDIYATLI KOMMUNIKATSIYANING LIGVISTIK EKSPERTIZASI	445-449
<i>Aripova Saodat Taxiroyvna</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDAGI HIKOYALAR TARJIMASINING LINGVOKULTUROLOGIK XUSUSIYATLARI	450-453
<i>Azamatova Gulnoza</i> THE GRAMMATICAL CATEGORY OF NUMBER IN THE GERMAN LANGUAGE	454-458
12.00.00 – YURIDIK FANLAR	
<i>Мухитдинова Фирюза</i> КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ И ПОЛИТИКО-ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ РАЗВИТИЯ СИСТЕМЫ СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ НАСЕЛЕНИЯ В НОВОМ УЗБЕКИСТАНЕ	459-465
<i>Imotniyozov Doniyorbek Baxtiyor o'g'li</i> MULKNI BEGONALASHTIRISH SHARTNOMALARIGA OID KONSEPTUAL YONDASHUVLAR	466-470
<i>Ёкубов Шухратжон Восиджон угли</i> ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ КАК АВТОР И ИЗОБРЕТАТЕЛЬ: АНАЛИЗ ПРАВОВОЙ ЗАЩИТЫ ПРОИЗВЕДЕНИЙ И ИЗОБРЕТЕНИЙ, СОЗДАНЫХ ИИ, В РАМКАХ АВТОРСКОГО ПРАВА И ПАТЕНТНОГО ПРАВА	471-477
<i>Худайбердиева Мафтуна Зафар кизи</i> ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПРАВА ДЕТЕЙ НА БЕСПЛАТНОЕ И КАЧЕСТВЕННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ: МЕЖДУНАРОДНЫЕ ДОСТИЖЕНИЯ И АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ	478-483
<i>Begimov Rufat Musurmonovich</i> KONSTITUTSIYA – HUQUQ VA ERKINLIKLARIMIZ KAFOLATI	484-488
<i>Миножиддинов Абдурасул Баходирович</i> АЛИМЕНТ МАЖБУРИЯТЛАРНИНГ АЙРИМ МАСАЛАЛАРИ	489-494

<i>Иброҳимов Азимжон Абдумумин угли</i> “ЎЗБЕКИСТОН ФУҚАРОЛИК ҚОНУНЧИЛИГИДА КОРПОРАТИВ МУНОСАБАТЛАРГА ОИД ҚОИДАЛАРНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ: КОНЦЕПТУАЛ ЁНДАШУВ”	495-500
<i>Koryog'diyev Bobur Umidjon o'g'li</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI FUQAROLIK KODEKSINING YANGI TAHRIRI LOYIHASI BIRINCHI BO'LIM 6-BOBIDAGI KONSEPTUAL MASALALAR TAHLILI	501-507
<i>Ғайбуллаев Соҳибжон Ғайбуллаевич</i> ИЖАРА ШАРТНОМАСИГА ОИД ҚОНУНЧИЛИКНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ БЎЙИЧА АЙРИМ ЁНДАШУВЛАР	508-514
<i>Саидов Бобур Бахромжонович</i> ГРАЖДАНСКО-ПРАВОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ ЗАЩИТЫ ПЕРСОНАЛЬНЫХ ДАННЫХ ПОЛЬЗОВАТЕЛЕЙ В ВЕБ-РАЗРАБОТКАХ	515-524
<i>Асадов Шаҳриддин Фахриддинович</i> РАҚАМЛИ ТЕХНОЛОГИЯЛАР АСОСИДА МАСЛАҲАТ ХИЗМАТЛАРИ КЎРСАТИШНИ ФУҚАРОЛИК-ҲУҚУҚИЙ ТАРТИБГА СОЛИШ	525-529
<i>Ганиев Нихолбек Валиевич</i> НОТИЖОРАТ КОРПОРАТИВ ТАШКИЛОТЛАР	530-536
13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Ortiqova Nargiza Akramovna</i> O'QUVCHILARDA TARBIYAVIY QADRIYATLAR MANBALARI VOSITASIDA UZLUKSIZ MA'NAVIY TARBIYANI OSHIRISHGA QARATILGAN SAMARALI PEDAGOGIK TEKNOLOGIYALAR	537-541
<i>Jamalova Nargiza Ulug'bek qizi</i> PEDAGOGIKA VA GUMANITAR FANLARINING JAMIYATDA TA'LIMNING O'ZGARISHI VA RIVOJLANISHIDA TUTGAN O'RNI	542-547
<i>Norboyev Nabijon Narziqulovich</i> SHAHMAT O'YININING SHAXS INTELEKTUAL SIFATLARINI SHAKLLANTIRISHGA TA'SIRI	548-553
<i>Batirov Behzod Baratovich</i> FIZIKA TA'LIM MAZMUNINI TABAQALASHTIRISHNING O'ZIGA XOSLIGI	554-559
<i>Razzoqova Mahliyo Qosimjonovna</i> GENDER METODINING NAZARIY ASOSLARI	560-564
<i>Xalilov Lenar Shevketovich</i> BO'LAJAK TASVIRIY SAN'AT O'QITUVCHILARIGA INNOVATSION O'QITISH USULLARINING SAMARADORLIGI VA PEDAGOGIK SHAROITLARI	565-569
<i>Turdimurodov Dilmurod Yo'ldoshevich</i> MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALAR JISMONIY TARBIYASINING PEDAGOGIK SHARTLARI	570-575
<i>Ernazarov G'olibjon Ne'matovich</i> JISMONIY YUKLAMADAN CHARCHASH VA QAYTARILISH DAVRLARINING FIZIOLOGIYASI	576-580
<i>Xudaykulova Dilbarxon Zokirovna, Erkinova Dilshoda Sherali qizi</i> BOLALARDA TADQIDIY FIKRLASH KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISHGA QARATILGAN PEDAGOGIK JARAYONNING ASOSIY XUSUSIYATLARI	581-586

<i>Eshdavlatov Abdullo Boybo'ri o'g'li, Uralov Sardor Abdulla o'g'li</i> TALABALARNING VOLEYBOL MASHG'ULOTLARIDA TEXNIK TAYYORGARLIGI	587-593
<i>Maxmudov Qudratbek Shavkat o'g'li</i> INGLIZ TILINI O'QITISHDA TALABALARNING MADANIYATLARARO MULOQOT KOMPETENSIYASINI TIL ELEMENTLARI ORQALI RIVOJLANTIRISH SAMARADORLIGI	594-607
<i>Mirzaeva Kamola Uralovna</i> THE ROLE OF THE FAMILY INSTITUTE IN EDUCATING A PROFESSIONAL GENERATION	608-612
<i>Tursunboyeva Mukhlisa Anvar kizi</i> BILINGUALISM AS A PROMISING FORM IN CHILDREN'S EDUCATION	613-619
<i>Ҳақназарова Нулуфар Қуранбоевна</i> ТАЪЛИМ ТРАНСФОРМАЦИЯСИ ШАРОИТИДА ПЕДАГОГ КАДРЛАР МАЛАКАСИНИ ОШИРИШНИНГ ПЕДАГОГИК ТИЗИМИНИ СТРУКТУРАВИЙ-ФУНКЦИОНАЛ ТАЪМИНОТИ	620-625
<i>Sheraliyeva Shahnoza Usmanovna</i> INGLIZ TILIDA TALABALAR YOZISH KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISHDA TURLI YOZMA MATN NAMUNALARINI TAHLIL QILISHGA QARATILGAN MASHQLARNING AHAMIYATI	626-633
<i>Джанабаева Адина</i> ВОЗМОЖНОСТИ ЦИКЛА ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН В ФОРМИРОВАНИИ МЕТОДИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА	634-641
<i>Xoliqnazarov Azamat Begaliyevich</i> TALABALARNING JISMONIY TARBIYA MASHG'ULOTLARIDA KUCH QOBILİYATLARINI RIVOJLANTIRISH	642-646
<i>Elboyeva Shaxnoza</i> QASHQADARYO VILOYATIDA PEDAGOGIKA FANINING RIVOJLANISHIDA XOTIN-QIZLARNING O'RNI	647-651
<i>Садиев Валижон</i> СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К СОВЕРШЕНСТВОВАНИЮ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ УСЛОВИЙ РАЗВИТИЯ ПАТРИОТИЧЕСКИХ КАЧЕСТВ УЧАЩИХСЯ В УСЛОВИЯХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ	652-657
<i>Pulatova Muhabbat Egamberdievna</i> UZLUKSIZ KASBIY RIVOJLANTIRISH JARAYONIDA O'QITUVCHILARDA INNOVATSION KOMPETENSIYANI SHAKLLANTIRISH STRATEGIYASI	658-663

Received: 10 November 2024
Accepted: 15 November 2024
Published: 25 November 2024

Article / Original Paper

STRATEGIC PRIORITY DIRECTIONS OF REGIONAL ECONOMIC POLICY

Madrakhimov Kahramon Egamberganovich,

Mamun University NTM "Economics"

associate professor of the department

E-mail: mkakhramon0617@gmail.com

Abstract. This study examines the formulation and implementation of Uzbekistan's regional economic policy, focusing on addressing economic disparities, promoting sustainable growth, and supporting regional development. Using systematic and analytical approaches, this study defines the theoretical framework and strategic priorities of regional economic policy. The proposed model emphasizes resource efficiency, economic diversification and innovation as key drivers of regional economic development.

Key words: regional economic policy, economic diversification, regional differences, sustainable growth, innovation, economic competitiveness.

МИНТАҚАВИЙ ИҚТИСОДИЙ СИЁСАТНИНГ СТРАТЕГИК УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАРИ

Мадрахимов Кахрамон Эгамберганович,

Маъмун университети НТМ "Иқтисодиёт"

кафедраси доценти

Аннотация. Ушбу тадқиқот Ўзбекистоннинг минтақавий иқтисодий сиёсатини шакллантириш ва амалга оширишни ўрганиб, асосий эътиборни иқтисодий номутаносибликларни бартараф этиш, барқарор ўсишни рағбатлантириш ва минтақавий ривожланишни қўллаб-қувватлашга қаратади. Тизимли ва таҳлилий ёндашувлардан фойдаланган ҳолда ушбу тадқиқот минтақавий иқтисодий сиёсатнинг назарий асослари ва стратегик устуворликларини белгилайди. Таклиф этилаётган модел ресурс самарадорлиги, иқтисодиётни диверсификация қилиш ва инновацияларни минтақавий иқтисодий ривожланишнинг асосий омиллари сифатида таъкидлайди.

Калит сўзлар: минтақавий иқтисодий сиёсат, иқтисодий диверсификация, минтақавий тафовутлар, барқарор ўсиш, инновациялар, иқтисодий рақобатбардошлик.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V4SI9Y2024N20>

Кириш. Глобал ва минтақавий даражадаги иқтисодий ривожланишнинг муҳим жиҳатларидан бири иқтисодий сиёсатни, хусусан, минтақавий иқтисодий сиёсатни шакллантириш ва амалга оширишнинг самарали механизмларини ишлаб чиқишдир. Ҳозирги кунда давлат ва минтақалар олдида иқтисодий фаолиятни диверсификация қилиш, барқарор иқтисодий ўсишни таъминлаш, аҳоли бандлигини ошириш ва ҳудудлараро номутаносибликларни бартараф этиш каби муҳим вазифалар турибди. Бунда давлатнинг минтақавий иқтисодий сиёсатини тўғри йўналтириш ва ҳудудий

иқтисодий ривожланишни қўллаб-қувватлаш стратегияси алоҳида аҳамият касб этади[1].

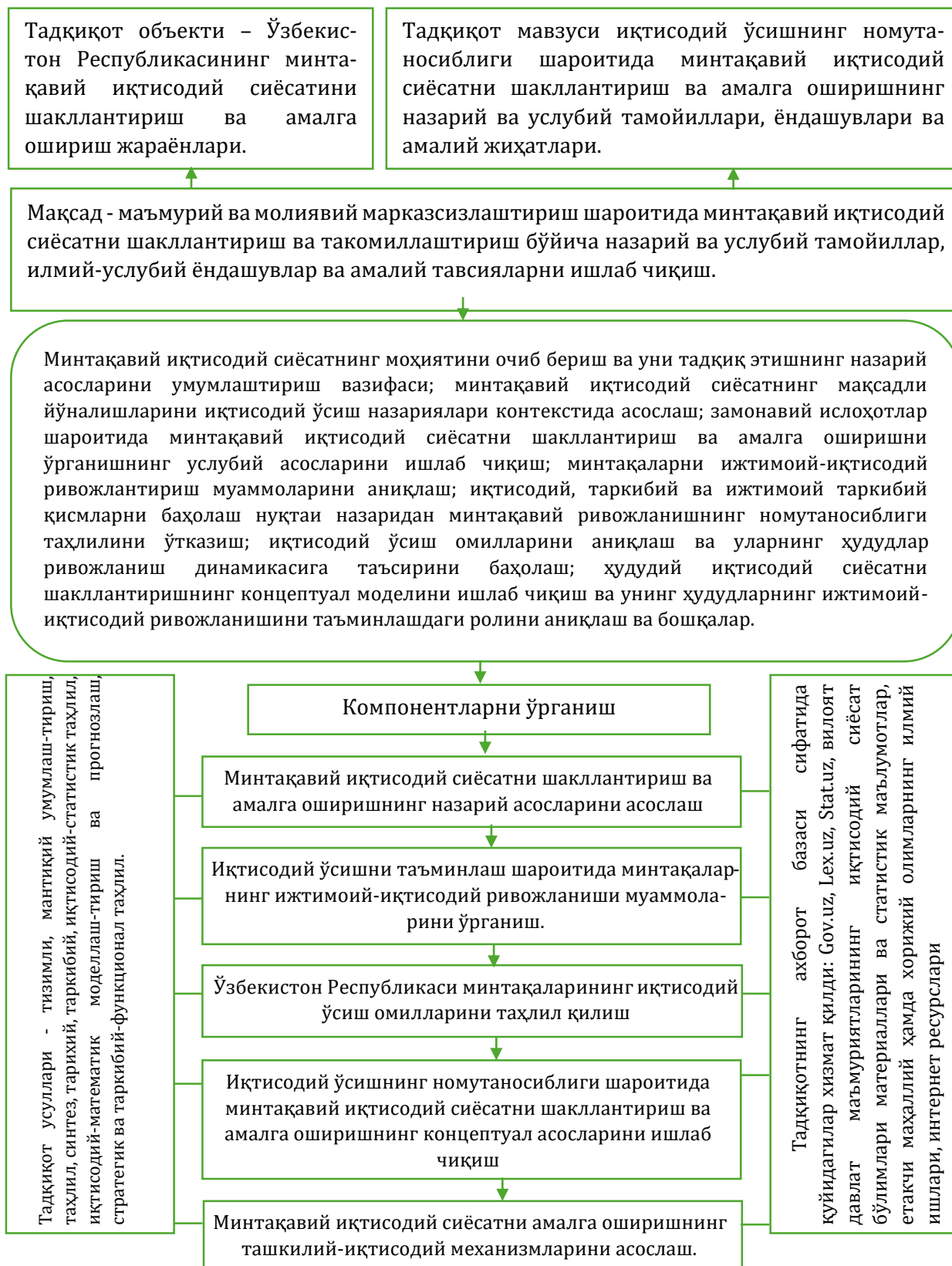
Мазкур тадқиқотнинг мақсади маъмурий ва молиявий марказсизлашув шароитида минтақавий иқтисодий сиёсатни шакллантириш ва ривожлантириш бўйича назарий ва услубий тамойиллар, илмий-услубий ёндашувлар ва амалий тавсиялар ишлаб чиқишдир[2]. Бунда, ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришда маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларининг роли, иқтисодий фаолиятни амалга оширишда давлат ва хусусий шериклик асосидаги механизмларни ишлаб чиқиш, иқтисодий фаолиятни диверсификация қилиш ва инновацияларни қўллаб-қувватлаш муҳим ўрин тутди[3].

Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан қабул қилинган 2022-2026 йилларга мўлжалланган “Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси” мамлакатнинг барқарор ривожланиш йўлини белгилаб берувчи асосий ҳужжат ҳисобланади. Ушбу стратегияда ҳудудларда тадбиркорликни ривожлантириш, ишсизлик ва қашшоқликни камайтириш, минтақавий иқтисодий сиёсатнинг устувор йўналишларини белгилаш ва ҳудудий ривожланишни қўллаб-қувватлаш вазифалари қўйилган. Шу муносабат билан, минтақавий иқтисодий сиёсатнинг мазкур тадқиқотда таклиф этилган концептуал модели иқтисодий ўсиш омилларини, ҳудудлараро интеграциялашув жараёнларини ва ижтимоий-иқтисодий ривожланишни қўллаб-қувватлаш усулларини ўз ичига олади.

Тадқиқот объекти сифатида Ўзбекистон Республикасининг минтақавий иқтисодий сиёсатини шакллантириш ва амалга ошириш жараёнлари танланди.

Адабиётлар шарҳи. Минтақавий иқтисодий сиёсатнинг таклиф этилаётган концептуал модели устувор йўналишлар ва уларга эришишнинг стратегик мақсадларини ўз ичига олади. Минтақа жаҳон тараққиёти йўлларидаги репродуктив тузилма ҳисобланади. Бундан ташқари, минтақа бир-бири билан “сиёсий” алоқада бўлган, яъни ўз ривожланиш лойиҳасига (минтақавий ишлаб чиқаришнинг келажаги ҳақидаги мақсадлари, ғоялари ва ундан фойдаланиш йўналишлари) эга бўлган турли манфаатдор гуруҳларнинг фаолияти ва ўзаро таъсири майдонидир), бу субъектларнинг ўзаро боғлиқлиги ва маъмурий бўйсунуш ўртасида иерархик муносабатлар мавжуд эмас[4]. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022-2026 йилларга мўлжалланган “Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси” тўғрисидаги ПФ-60 сонли фармони доирасида мамлакатимиз тараққиётини белгиловчи 100 та мақсад ишлаб чиқилди. Ушбу стратегиянинг 29-мақсаднинг 5-бандида “Ҳудудларда тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, ишсизлик ва камбағалликни қисқартириш бўйича мавжуд тузилмалар фаолиятини такомиллаштириш” вазифаси қўйилган. Юқоридаги мақсадларни амалга оширишда минтақа салоҳияти ва таркибий сиёсат дастурлари, минтақавий иқтисодий сиёсатнинг стратегик устувор йўналишларига алоҳида эътибор қаратилиши керак. Минтақани ижтимоий-иқтисодий ривожланиш стратегиясининг асосий мақсади аҳолининг ҳаёт сифатини яхшилашдан иборат. Бунга эришиш учун муносиб турмуш даражасини таъминлаш, минтақавий иқтисодий сиёсати стратегиясини ишлаб чиқиш ва самарали рақобат муҳитини яратиш зарур. Давлатнинг минтақавий иқтисодий сиёсати - бу давлатнинг ҳудудларни ижтимоий, иқтисодий ва экологик ривожланишини бошқариш бўйича мақсадли фаолияти бўлиб ҳисобланади. Умуман олганда, минтақа

ғояси – бу кўпайиш ва ривожланиш жараёнлари биргаликда ташкил этилган аниқ макондир.

1-расм. Минтақавий иқтисодий сиёсатни шакллантириш ва амалга оширишни услубий ёндашув

“Давлатнинг минтақавий сиёсати доирасида бир нечта соҳалар, хусусан, иқтисодий, инновацион, ижтимоий, гуманитар, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш,

миграция, саноат ва бошқалар ажратилишига олиб келди. Уларнинг барчаси ҳам миллий, ҳам минтақавий даражада вакиллик қилишини инобатга олган ҳолда, уларни мувофиқлаштириш ва бир-бирини тўлдириш зарурати туғилади. Минтақавий ижтимоий-иқтисодий ва ижтимоий-сиёсий ривожланишни таъминлашда давлат томонидан тартибга солиш, давлат-хусусий шериклик асосида иқтисодий муносабатларда бевосита давлат иштироки ва бошқалар ҳам амалга оширилиши мумкин[5]. Ткачук таъкидлайдики, агар давлатнинг минтақавий сиёсатининг анъанавий парадигмаси ресурсларни кўпроқ ривожланган ҳудудлардан кам ривожланган ҳудудларга қайта тақсимлашга йўналтирилган бўлса, янгиси минтақавий ривожланишнинг барча субъектларини жалб этиш орқали рақобатбардош ҳудудни ривожлантиришни таъминлаши керак[6]. Самарали минтақавий тузилмавий сиёсат устуворликларни танлашнинг юқорида қайд этилган мезонларини ҳисобга олиши ва номутаносибликни бартараф этиш ва мезон даражада мувозанатни тиклаш учун турли хил воситаларни мувозанатли қўллашга асосланган бўлиши керак[7]. Минтақавий иқтисодий сиёсатни стратегиясини устувор йўналишларини аниқлаш жараёнида объектив ва субъектив омиллар таъсирининг ўзаро боғлиқлигининг таҳлил қилиш керак. Минтақавий иқтисодий сиёсатни ўрганишга методологик ёндашув ушбу тадқиқотнинг мақсади, вазифалари, объекти, предмети, усуллари ва ахборот базасидан келиб чиқадиган ҳаракатлар кетма-кетлигига асосланиши керак (1-расм).

Минтақавий иқтисодий сиёсатнинг устувор йўналишларининг моҳиятини, унинг функцияларини ва таркибий қисмларини аниқлаш, иқтисодий ўсиш назарияларининг мақсадли йўналишларини асослаш, иқтисодий ўсиш назариясини ўрганишнинг услубий асосларини белгилаш ва минтақавий иқтисодий сиёсатни шакллантириш ва амалга ошириш зарур. Минтақа иқтисодиётининг ривожланиши марказий органлар томонидан турли даражадаги ҳудудий органларнинг функциялари ва ўзаро ҳамкорлигини белгилаб берувчи маҳаллий ўзини ўзи бошқариш нуқтаи назаридан кўриб чиқилиши керак.

Минтақавий иқтисодий сиёсатнинг устувор йўналишларини ишлаб чиқишда қарама-қаршиликларни бартараф этиш учун барча иқтисодий муносабатлар субъектларининг иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилиш ва амалга оширишни таъминлайдиган, ҳудудларнинг барқарор ва самарали ижтимоий-иқтисодий ривожланишини қўллаб-қувватлайдиган махсус мувофиқлаштириш механизми зарур. Стратегияни мақсади минтақа хусусиятларини, мамлакатни ривожлантиришнинг стратегик йўналишларини ҳисобга олган ҳолда барча манфаатдор тадбиркорлик субъектларининг бозорга муваффақиятли кириши учун шарт-шароит яратишдан иборат. Минтақанинг табиий ресурслари ва илмий-техник салоҳиятидан самарали фойдаланиш, шунингдек ҳудудлар ўртасидаги ҳамкорликни кучайтириш орқали мамлакатнинг миллий бойлигини ошириш; ҳудудларнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиш даражасини ва ҳудудий меҳнат тақсимоитининг самарадорлигини босқичма-босқич яхшилаш, аҳоли пунктларини оптимал ташкил этиш; иқтисодий ислохотларни амалга оширишда ҳудудларнинг иқтисодий, ижтимоий, тарихий-маданий ва бошқа хусусиятларини ҳисобга олиш; ижтимоий-иқтисодий ривожланиш, экологик ҳолат, ижтимоий-демографик ва ижтимоий-сиёсий жараёнлар бўйича ҳудудий мувозанатни таъминлаш муҳим масаладир. Минтақавий иқтисодий сиёсатни амалга

оширишда хорижий тажрибани ҳисобга олган ҳолда, биз молиявий имкониятларга эга ҳудудий ҳамжамиятларни яратиш иқтисодий ўсишнинг асосий катализаторларидан бири бўлишига, шу орқали Хоразм вилояти ва унинг ҳудудларидаги реал ижтимоий ўзгаришларга олиб келишни устувор йўналишларини аниқлаб олишимиз керак. Минтақанинг рақобатбардошлигини ошириш давлат ва ҳудудлар учун ҳам бирдек муҳим вазифа бўлиб, бу маҳаллий ва минтақавий даражада қулай инвестиция муҳитини яратиш, ҳудудий иқтисодиётни таркибий ўзгартириш жараёнларини фаоллаштириш билан бевосита боғлиқдир.

Биз Г.В.Вознякнинг ҳудудларнинг эндоген йўналтирилган ижтимоий-иқтисодий ривожланишини таъминлашда маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларининг ролини кучайтириш мақсадида бугунги кунда маъмурий-ҳудудий тизимни ислоҳ қилишни яқунлаш, деган фикрга қўшиламиз. чунки бирлашган ҳудудий ҳамжамиятларнинг янада барпо этилиши маъмурий-ҳудудий ташкил этиш тизимида, айниқса, туманлар миқёсида ҳалокатли таъсир кўрсатмоқда, ҳам кадрлар, ҳам молиявий ресурслардан нораціонал фойдаланишни кучайтирмоқда [8].

Методология. Мазкур тадқиқотнинг методологик асоси тизимли, мантиқий умумлаштириш, тарихий таҳлил, иқтисодий-статистик таҳлил ва иқтисодий-математик моделлаштириш каби илмий усулларга асосланган. Тадқиқотда минтақавий иқтисодий сиёсатнинг назарий асослари, уни шакллантириш ва амалга ошириш жараёнларига таъсир этувчи омиллар, шунингдек, минтақавий иқтисодий сиёсатнинг концептуал модели таҳлил қилинади.

Тадқиқотда асосан қуйидаги усуллар қўлланилди:

- Таҳлил ва синтез: Минтақавий иқтисодий сиёсатни шакллантиришда фойдаланиладиган назарий ва амалий тамойиллар, иқтисодий сиёсатнинг устувор йўналишлари ва мақсадларини аниқлаш учун таҳлил қилинди ва умумлаштирилди.
- Иқтисодий-статистик таҳлил: Ҳудудлараро номутаносиблик даражасини аниқлаш, иқтисодий ўсиш омилларини баҳолаш учун статистика маълумотлари асосида таҳлил ўтказилди.

Натижалар. Тадқиқот натижалари минтақавий иқтисодий сиёсатни такомиллаштириш бўйича муҳим маълумотларни тақдим этади. Асосий натижалар қуйидагича:

1. Минтақавий иқтисодий сиёсат модели: Тадқиқотда Ўзбекистон ҳудудлари учун ишлаб чиқилган минтақавий иқтисодий сиёсатнинг концептуал модели ҳудудий ўсиш ва ривожланишни қўллаб-қувватлаш, ресурсларни самарали тақсимлаш ҳамда маҳаллий шарт-шароитларга мослаштирилган стратегияларнинг афзалликларини кўрсатади. Ушбу модель ҳудудий ўзига хосликларни ҳисобга олиб, иқтисодий фаолиятни диверсификация қилиш ва ресурслардан самарали фойдаланишни таъминлашга қаратилган.
2. Иқтисодий ўсиш омилларини аниқлаш: Тадқиқот натижалари Ўзбекистон ҳудудлари учун асосий иқтисодий ўсиш омилларини белгилашда ёрдам берди. Бу омиллар орасида инфратузилмани ривожлантириш, тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, иш ўринларини яратиш ва чет эл инвестицияларини жалб қилиш кабилар мавжуд.

3. Номутаносибликни камайтириш стратегиялари: Тадқиқотда иқтисодий ва ижтимоий номутаносибликларни камайтиришга йўналтирилган аниқ тавсиялар ишлаб чиқилди. Жумладан, ҳудудлар ўртасидаги фарқларни бартараф этиш учун давлат томонидан субсидия ва грантлар ажратиш, инвестиция лойиҳаларини қўллаб-қувватлаш каби чора-тадбирлар таклиф қилинди.
4. Инновацион ривожланиш: Ҳудудларнинг инновацион имкониятларини ошириш учун кластерлар, технопарклар ва илмий-тадқиқот марказларини ташкил этишнинг иқтисодий афзалликлари ва ушбу ташаббусларнинг минтақавий иқтисодий ривожланишга қўшадиган ҳиссаси таҳлил қилинди.

Натижалар минтақавий иқтисодий сиёсатни такомиллаштиришда давлат сиёсатини оптималлаштириш, иқтисодий фаолиятни диверсификация қилиш, ижтимоий тенгсизликларни камайтириш ва иқтисодий ўсишни таъминлаш учун зарур бўлган чоралар ва тадбирларни ишлаб чиқиш имконини беради.

Минтақавий иқтисодий сиёсатнинг устувор йўналишларини амалга ошириш қуйидаги вазифаларни бажаришни талаб қилади:

- ҳудудлар иқтисодиотида таркибий ўзгаришларни рағбатлантириш ҳамда глобал ва миллий миқёсда тармоқларни улашни яратадиган тармоқларнинг устувор ривожланишини стратегиянинг асосли ихтисослашув тамойиллари ва устуворликларига мос равишда таъминлаш;

- ҳудудий иқтисодиётнинг инновацион даражасини ошириш;
- маҳаллий ва хорижий инвестицияларни жалб қилишни фаоллаштириш;
- кичик ва ўрта тадбиркорликни ривожлантириш учун шарт-шароитлар яратиш;
- бизнесни фазовий ташкил этишнинг янги шакллари (кластерлар, технопарклар ва бошқалар) ривожлантиришни рағбатлантириш.

Бугунги кунда мавжуд бўлган ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий шароитлар иқтисодий ўсишни таъминлашда ташқи омилларнинг афзалликларини умуман кўрсатмайди, шунинг учун иқтисодий фаолликни рағбатлантириш сиёсатини қайта кўриб чиқиш зарурдир. Давлат ва ҳудудлар олдидаги энг муҳим ўрта муддатли вазифа ҳудудий иқтисодиётда таркибий ўзгаришларни рағбатлантириш ва ақлли ихтисослашув (интеллектуал ихтисослашув) бўйича ривожланиши керак бўлган салоҳиятли ривожланиш марказларини яратиш орқали барқарор эндоген йўналишдаги ўсишга эришиш учун қулай шарт-шароитларни яратишдан иборат.

Ушбу стратегия нейтрал эмас, балки вертикалроқ аралашув мантиғига эътибор қаратади, чунки у ҳудудларнинг инновацион ривожланишига ҳисса қўшиши мумкин бўлган аралашув учун жозибador ҳудудларни, технологияларни, қўйи тизимларни аниқлаш ва танлаш жараёнини ўз ичига олади. Шу билан бирга, ақлли ихтисослашувнинг жорий этилиши замонавий технологияларни ривожлантиришнинг энг ривожланган ҳудудларда концентрацияси хавфи билан боғлиқ. Бу, албатта, ҳудудий ривожланишнинг номутаносиблигининг ўсишига ёрдам беради. Ақлли ихтисослашув концепцияси бизнес, фан ва жамоат соҳаси ўртасидаги муносабатларни фаоллаштиришни ўз ичига олади. Шу сабабли, ушбу ҳудудларда фан ва таълимни ривожлантиришнинг мумкин бўлган йўналишларини уларнинг ўзига хос ижтимоий-иқтисодий шароитларига максимал даражада мослаштириш орқали алоҳида ҳудудлар салоҳиятидан оптимал фойдаланиш старт-ихтисослашувнинг асосий мақсади

ҳисобланади. Бунда, ҳокимиятнинг роли фақат шу ёки бу ихтисосликни танлаш билан чекланиб қолмайди, балки уларнинг ихтисосликни шакллантириш жараёнига турли ҳамкорларни жалб қилиш, янги ихтисосликларга қўшимча инвестицияларни аниқлаш ва бизнесни кенгайтиришда иштирок этишни ҳам ўз ичига олади. Минтақавий ақлли ихтисослашув – ишлаб чиқариш фаолиятининг янги йўналишларини ривожлантириш асосида ҳудуд иқтисодиётини диверсификация қилишга олиб келадиган таркибий ўзгаришлар моделидир. Унинг натижаси саноатнинг асосий тармоқларини оддий технологик модернизация қилишдан анча кенгроқдир. Бу, аслида, маълум бир фаолият ва билим соҳасида минтақавий иқтисодиётнинг жорий ва келажакдаги кучли томонларини боғлайдиган кўмүлатиф жараён сифатида бутун минтақавий иқтисодиётнинг таркибий эволюциясидир. Ақлли ихтисослашув минтақаларнинг устувор йўналишларини ва қарорлар қабул қилиш учун бошқарув моделини аниқлаш нуқтаи назаридан минтақавий ривожланишни тартибга солишнинг муҳим воситасига айланиши мумкин ва иқтисодиёт тузилмасини оптималлаштириш ҳамда диверсификация қилиш ҳисобига минтақавий рақобатбардошликни оширишга ёрдам беради. Ақлли ихтисослашувдан фойдаланиш минтақавий иқтисодий сиёсатнинг оқилона, барқарор ва инклюзив ўсишни таъминлаш бўйича стратегик мақсадларига мос келади, чунки биринчи навбатда, билим ва инновацияларга асосланган иқтисодиёт замонавий ривожланиш шароитида асосий вазифалардан бири бўлиб қолмоқда. Айниқса, ақлли ихтисослашув стратегияси барқарор ўсишга эришиш учун долзарбдир, чунки у ресурсларни тежовчи ва кам углеродли “яшил” иқтисодиётга ўтишга ёрдам беради. Шунингдек ақлли ихтисослашув ҳудудларда инклюзив ўсишга ёрдам беради, ҳудудий бирдамликни мустаҳкамлайди ва таркибий ўзгаришларни қўллаб-қувватлайди, янги, яхшироқ иш ўринлари ҳамда ижтимоий инновацияларни таклиф қилади. Иқтисодий ривожланишнинг инновацион моделига эътибор қаратмасдан туриб, иқтисодий ўсиш мумкин эмас. Ҳудуд иқтисодиётининг инновацион даражасини ошириш муҳим ва мураккаб вазифадир, чунки иқтисодиётнинг инновационлиги масаласи ишлаб чиқаришнинг инновацион даражаси, кадрларнинг малакаси ва уларнинг мамлакат иқтисодиётига жалб қилиниши, шунингдек, ишлаб чиқаришнинг инновацион даражасини ошириш масалалари билан боғлиқ. Инновацион жараёнлар иқтисодий ўсишнинг манбаи ҳисобланади. Бугунги кунга қадар Хоразм вилоятида иқтисодиётнинг реал секторида инновацияларни ривожлантириш стратегияси бир қатор ишлар амалга оширилмоқда. Ўзбекистон Республикаси ва унинг ҳудудларида минтақавий иқтисодий ривожланишнинг инновацион моделини амалга оширишнинг устувор мақсадлари илмий тадқиқотлар учун бюджет харажатларини кўпайтириш, турли соҳалардаги амалий илмий ишланмаларга эътиборни кучайтириш, инновацион маҳсулотлар ва хизматларнинг ривожланган бозорини шакллантириш ва иқтисодиёт, инсон, молиявий ресурслар ва билимларнинг таркибий ҳаракатчанлигини оширишдан иборат. 2020 йилда Ўзбекистон Республикасида илмий-тадқиқот ишларига сарфланган харажатлар ялпи ички маҳсулотнинг 1,02 фоизини ташкил этган бўлса, 2023 йилда бу кўрсаткич 0,9 фоизга тушиб қолмоқда, ривожланган мамлакатларда эса бу кўрсаткич 3-4 фоизга етади. Илмий-инновацион соҳани молиялаштиришнинг бундай паст даражаси нафақат давлатда инновацион фаолиятнинг интенсивлиги ва самарадорлигини

пасайтирибгина қолмай, балки юқори технологияли ва илм-фанни талаб қилувчи маҳсулотлар бозорлари учун курашда унинг рақобатдош мавқеини ҳам чеклайди.

Дунёнинг кўплаб мамлакатларида илмий-тадқиқот ва илмий ишлар учун сарфланадиган харажатларнинг ошиши илм-фан иқтисодий ўсиш ва жамият тараққиётининг муҳим омили сифатида қаралаётганини кўрсатади. Шу сабабли, илмий-тадқиқот муассасалари ва хусусий бизнес томонидан илмий тадқиқот ва ишланмаларга рағбат бериш, илмий тадқиқот институтлари билан олий ўқув юртлари ўртасида технологияларни трансфер қилиш ва уларни тижоратлаштириш борасидаги корпоратив сектор билан ҳамкорликни мустаҳкамлаш бугунги кунда долзарб вазифа эканлиги аниқ. Инновацион фаолият ресурслари ва инновацияларни ташувчиларнинг ҳаракатчанлиги муаммоси Ўзбекистон Республикаси учун ҳам, бошқа мамлакатлар учун ҳам жуда муҳим бўлиб қолмоқда. Инновация ташувчиларнинг ҳаракатчанлиги, бир томондан, олимларнинг миллий ва халқаро миқёсдаги ўзаро ҳамкорлигига, замонавий технологиялар соҳасида билим алмашишига ва ҳоказоларга ёрдам беради. Бироқ, бошқа томондан, бугунги кунда кўплаб ёшлар кейинги ишга жойлашиш умиди билан хорижга ўқишга кетмоқда. Шу боис давлатнинг чора-тадбирлари қайтиш миграциясининг кучайишига, яъни мутахассисларнинг ўқишни тугатгандан ва меҳнат шартномасини тугатгандан сўнг қайтишига, олимлар ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг янги шакллари ривожлантиришга ёрдам берадиган шарт-шароитларни яратишга қаратилиши керак. Инновациялар ташувчиларнинг ҳаракатчанлиги муаммоси ҳақида гапирганда, у нафақат фазовий ҳаракатни, балки узлуксиз таълим тизими орқали амалга ошириладиган “малакали ҳаракат”ни ҳам ўз ичига олишини ҳисобга олиш керак. Бунинг учун Хоразм вилоятининг муаммоли ҳудудларини ривожлантиришни стратегик режалаштириш ва прогнозлашнинг ягона тизимини яратишни, биргаликдаги ҳаракатлар соҳасини белгилашни, ҳамкорликни шакллантиришни назарда тутувчи ҳудудларни ривожлантиришни молиявий ва инвестициявий қўллаб-қувватлашнинг самарали ва шаффоф механизми, маҳаллий ҳамжамиятларнинг молиявий самарадорлигини кафолатлаш, маҳаллий ўзини ўзи бошқариш тизимини ривожлантиришга кўмаклашиш, ҳокимиятни ҳудудий ташкил этиш тизимини оптималлаштириш каби самарали механизмни ишлаб чиқиш зарур. Хоразм вилояти ҳудудларини ривожлантириш бўйича минтақавий иқтисодий сиёсатни шакллантиришнинг асосий таркибий қисмлари қуйидагилардан иборат: субсидиялар сиёсатидан ривожланиш сиёсатига ўтиш, рақобатбардош устунликларни аниқлаш ва рақобатбардош ҳудудий иқтисодиётни яратиш, ривожланаётган ва депрессияга учраган ҳудудларни ҳудудий ривожлантириш дастурларини амалга ошириш, илмий таъминот учун илмий-тадқиқот муассасаларини жалб қилиш, иқтисодий фаолиятнинг устувор ва тарихий жиҳатдан қийматли турларини оммалаштириш, ижтимоий ва экологик манфаатларнинг иқтисодий манфаатлардан устун қўйилиши ва бошқа жиҳатлар.

Юқоридагиларни ҳисобга олган ҳолда, ҳал этилиши лозим бўлган учинчи стратегик мақсадга эришишга ижобий таъсир кўрсатадиган муҳим вазифа қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ва қайта ишлаш саноатини рағбатлантириш эканлигини таъкидлаш мумкин.

уларнинг иқтисодий ўсиши учун шарт-шароит яратиш, бир томондан, жорий маблағни молиялаштириш воситаси бўлган грантлар, субвенциялар ва қўшимча

тўловлар беришдан кўра арзонроқдир. Иқтисодий диверсификация қилиш қуйидаги йўналишларда амалга оширилиши керак:

- рақобатбардош корхоналарни шакллантириш, рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқариш ва аҳоли бандлигини таъминлашга хизмат қиладиган қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ва қайта ишлаш маҳсулотлари турларини кенгайтиришни рағбатлантириш;

- қишлоқ ва муаммоли ҳудудларда аҳолининг ўзини ўзи иш билан таъминлашга, якка тартибдаги тадбиркорликни ривожлантиришга, савдо ва маиший объектларнинг мутаносиб инфратузилмасини яратишга ёрдам берадиган қишлоқ хўжалигидан ташқари тадбиркорлик турларини ривожлантиришни қўллаб-қувватлаш;

- қишлоқда халқ ҳунармандчилигини ривожлантириш, бу миллат тили, маданияти ва анъаналарини сақлашни таъминлайди. Шундай қилиб, диверсификация жараёни қишлоқ ва муаммоли аҳоли пунктларида турли хил иқтисодий шакллар ҳамда фаолият турларини ривожлантириш учун кенг майдон очади, бу эса ўз навбатида янги иш ўринларини яратиш ва аҳоли бандлиги соҳасини кенгайтириш, даромадларни оширишга ҳисса қўшади. Буларнинг барчаси ушбу ҳудудларни ривожлантиришнинг устувор йўналишларини шакллантиришга ўз таъсирини ўтказади. Марказизлаштириш жараёнида ўзини-ўзи бошқарувчи ҳудудий ҳамжамиятларнинг ривожланиши уларнинг ҳаётини таъминлашнинг энг муҳим функциялари билан таъминланади, улардан асосийси, албатта, аҳоли бандлигини таъминлаш бўлади.

Хулоса. Ушбу тадқиқотда Ўзбекистон Республикасининг минтақавий иқтисодий сиёсатини шакллантириш ва такомиллаштириш учун зарур бўлган асосий йўналишлар ва амалий чора-тадбирлар аниқлаб берилди. Тадқиқотнинг асосий хулосалари қуйидагилардан иборат:

1. Минтақавий иқтисодий сиёсатнинг стратегик йўналишларини ишлаб чиқиш зарурати: Ижтимоий-иқтисодий ривожланишдаги номутаносибликларни қисқартириш, иқтисодий ресурсларни самарали тақсимлаш ва ҳудудий ўсишни таъминлашда давлат сиёсатининг аҳамиятини ошириш лозим. Давлат ва маҳаллий ҳокимият органлари томонидан ишлаб чиқиладиган стратегик режалаштириш ва кўмак дастурлари ҳудудлар ўртасидаги иқтисодий тенгликка эришишда муҳим восита бўлиб хизмат қилиши мумкин.
2. Инновацияларни қўллаб-қувватлаш: Минтақалар иқтисодий инновацион ривожланиш даражасига боғлиқ эканлиги кўрсатилди. Инновацияларни ривожлантириш учун технопарклар, кластерлар ва илмий-тадқиқот марказларини барпо этиш, маҳаллий тадбиркорлик ва илмий ҳамжамиятлар ўртасидаги ҳамкорликни кенгайтириш каби чора-тадбирлар минтақаларнинг инновацион салоҳиятини оширишда муҳим рол ўйнайди.
3. Иқтисодий ўсишни қўллаб-қувватлаш: Тадқиқот натижалари шуни кўрсатадики, минтақаларнинг иқтисодий ўсишини таъминлаш учун инфратузилмани ривожлантириш, тадбиркорликни рағбатлантириш, инвестицияларни жалб қилиш каби чоралар амалга оширилиши зарур. Бунда, ижтимоий-иқтисодий ривожланиш учун муҳим бўлган ресурслардан самарали фойдаланиш ва янги иш ўринларини яратиш мақсадида иқтисодий фаолиятни диверсификация қилишга алоҳида эътибор қаратиш керак.

4. Худудий номутаносибликларни камайтириш: Давлат томонидан минтақалар ўртасидаги иқтисодий фарқларни қисқартириш мақсадида субсидиялар, грантлар ва бошқа молиявий ёрдамлар тақдим этиш, шунингдек, кам ривожланган ҳудудларда инфратузилмани ривожлантириш катта аҳамиятга эга. Бу чора-тадбирлар худудий тенгсизликни бартараф этишда ва барча минтақаларнинг барқарор ривожланишини таъминлашда ёрдам беради.

Умуман олганда, мазкур тадқиқот натижалари Ўзбекистоннинг худудий иқтисодий сиёсатини такомиллаштириш ва минтақалараро иқтисодий тенгликни таъминлаш бўйича амалий тавсияларни ишлаб чиқишга хизмат қилади. Ушбу тавсиялар давлат органлари, тадбиркорлик субъектлари ва илмий тадқиқот институтлари учун минтақавий сиёсатни шакллантиришда методологик асос бўлиб хизмат қилиши мумкин. Шу тарзда, иқтисодий ривожланишнинг самарали усуллари орқали мамлакатнинг минтақавий ривожланишидаги барқарорлик ва ўсиш имкониятларини янада кучайтириш мумкин бўлади.

Адабиётлар/Литература/References:

1. K. Fozil Saribaevich, "МИНТАҚАДА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ РИВОЖЛАНИШИГА ТАЪСИР ҚИЛУВЧИ ОМИЛЛАР ТАСНИФИ," *Iqtisodiyot va ta'lim*, vol. 24, no. 2, pp. 386–391, Apr. 2023, doi: 10.55439/ECED/VOL24_ISS2/A62.
2. X. F. Saribayevich, X. X. Sariyevich, S. Davlatov, H. Turobova, and S. Ruziyev, "Analysis of Factors Affecting CO2 Emissions: In the Case of Uzbekistan," *International Journal of Energy Economics and Policy*, vol. 14, no. 4, pp. 207–215, Jul. 2024, doi: 10.32479/IJEEP.16193.
3. F. S. Xolmurotov, X. S. Xolmuratov, and Y. R. Yakubova, "Assessment of the impact of agriculture on the regional socio-economic development," *E3S Web of Conferences*, vol. 548, p. 01003, Jul. 2024, doi: 10.1051/E3SCONF/202454801003.
4. X. F. Saribayevich, X. X. Sariyevich, S. Davlatov, H. Turobova, and S. Ruziyev, "Analysis of Factors Affecting CO2 Emissions: In the Case of Uzbekistan," *International Journal of Energy Economics and Policy*, vol. 14, no. 4, pp. 207–215, Jul. 2024, doi: 10.32479/IJEEP.16193.
5. V. Bryntsev, "Principle of freedom of doing business (entrepreneurship) and its implementation into the system of innovative law of Ukraine," *Law and innovative society*, no. 1 (16), Jul. 2021, doi: 10.37772/2309-9275-2021-1(16)-1.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ S/9 (4) – 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).